

Učebné osnovy školského vzdelávacieho programu – predmet: Etická výchova

1.

Názov predmetu	Etická výchova
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín
Ročník	prvý
Škola (názov, adresa)	Základná škola M. Kukučina, 026 01 Dolný Kubín
Názov ŠkVP	Škola úspešného života
Stupeň vzdelania	primárne
Dĺžka štúdia	1 rok
Vyučovací jazyk	slovenský
Iné	štátna škola

2. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Úlohou povinne voliteľného predmetu etická výchova v primárnom vzdelávaní je podporovať osobnostný a sociálny rozvoj žiaka s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej významné miesto zaujíma prosociálne správanie. Pri plnení tejto úlohy sa využíva hlavne zážitkové učenie, ktoré popri informáciách účinne podporuje pochopenie a zvnútornenie mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade.

V etickej výchove sa kladie dôraz na rozvoj mravného usudzovania, na kultivovanie medziľudských vzťahov, ktoré vychádzajú z rodiny, rozširujú sa na triedny kolektív, na školu a na región, v ktorom žiaci žijú. Deje sa to prostredníctvom rozvoja sociálnych spôsobilostí (otvorená komunikácia, empatia, asertivita, pozitívne hodnotenie iných a pod.). Etická výchova sa tak podieľa na primárnej prevencii porúch správania a učenia. Žiaci sú vedení ku kritickému mysleniu, diskusii, hodnotiacim postojom, ku harmonickým a stabilným vzťahom v rodine, v kolektíve spolužiakov i v iných sociálnych skupinách.

3. Ciele vyučovacieho predmetu

Žiaci:

- osvoja si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované medziľudské vzťahy,
- nadobudnú spôsobilosť na pochopenie a rešpektovanie najvyššej hodnoty, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju,
- získajú spôsobilosti, ktorými posilnia sebaúctu a hodnotenie iných,
- získajú spôsobilosti pri vyjadrovaní svojich citov a nadobudnú úctu k citovému životu iných,
- naučia sa aktívne participovať na živote spoločnosti (triedy, školy, regiónu),
- osvoja si prvky prosociálneho správania v rodine, v žiackom kolektíve,
- nadobudnú spôsobilosť na pochopenie hodnoty priateľstva, vzájomnosti a rodiny,
- rozvíjajú svoj postoj k postihnutým, chorým a starým ľuďom.

4. Výchovné a vzdelávacie stratégie

1. Komunikačné kompetencie:

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli :

- naučiť sa počúvať s porozumením a primerane reagovať,
- osvojiť si komunikáciu na vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, s učiteľmi a rodičmi,
- rozumieť bežne používaným prejavom verbálnej a neverbálnej komunikácie.

2. Kompetencia učiť sa učiť sa:

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli:

- osvojiť si základy rôznych techník učenia.

3. Kompetencia riešiť problémy:

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli :

- vnímať, sledovať a snažiť sa porozumieť problémovým situáciám vo svojom najbližšom okolí.

4. Osobné, sociálne a občianske kompetencie:

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli :

- osvojiť si základy sebadôvery a pozitívneho sebahodnotenia,
- osvojiť si prosociálne hodnoty a postoje,
- uvedomiť si vlastné potreby, ale i potreby iných ľudí,
- odhadnúť silné a slabé stránky svojej osobnosti,
- odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
- uvedomiť si vlastné práva a povinnosti,
- osvojiť si základné princípy spolupráce v skupine,

- prichádzať s novými nápadmi a postupmi pri spoločnej práci,
- uvedomiť si význam priaznivej atmosféry v triede a svojím konaním k dobrým medziľudským vzťahom.

5. Kompetencia vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:

- osvojiť si zásady tolerantného a empatického vnímania prejavov vlastnej kultúry, ako aj iných kultúr.

5. Stratégie vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania:

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania		
	Metódy	Postupy	Formy práce
Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch	zážitkové vyučovanie- interaktívne metódy /hry,	MP II/21 pracovný list 1,2	organizácia hodiny-sedenie v kruhu
	situácie, diskusie, hranie miniscénok/	MP II/24 MP II/23	práca žiakov v skupinách
Prvky prosociálneho správania	aktivita: Spolupracujeme vo dvojici	pracovné listy 6, 13, 14 MP 46, MP 56	práca žiakov vo dvojiciach, práca žiakov v skupinách
Ludská dôstojnosť	aktivita: Obkresľovanie rúk aktivita: Poznávame vlastnosti	MP 48, pracovný list 21 MP 49, pracovný list 19	práca žiakov vo dvojiciach, práca žiakov v skupinách
Pozitívne hodnotenie iných	aktivita: Dieťa týždňa aktivita: Narodeniny	MP 53, pracovný list 27 MP 54, pracovný list 28	práca žiakov vo dvojiciach, práca žiakov v skupinách
Naša rodina	aktivita: Zvieratka a ich mláďatka	MP 60, 62 pracovné listy 29,32	práca žiakov vo dvojiciach, práca žiakov v skupinách

6. Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výchovné prostriedky	Ďalšie zdroje (internet, knižnica, ...)
Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch	Lencz,L.: Pedagogika etickej výchovy. Výchova k prosociálnosti.	CD, DVD, video, počítač	učebnice, tabuľa, magnetofón, obrázkový materiál, pracovné listy	knižnica, internet, encyklopédia, Križová,O.: Prosociálna výchova ako východisko pre spolužitie
Prvky prosociálneho správania	Lencz,L.: Metódy etickej výchovy Výchova k prosociálnosti Páleník, L.: Prosociálne správanie	CD, DVD, video, počítač	učebnice, tabuľa, magnetofón, obrázkový materiál, pracovné listy	knižnica, internet, encyklopédia, Križová,O.: Prosociálna výchova ako východisko pre spolužitie
Ľudská dôstojnosť	Lenc,L. – Križová, O.: Metodický materiál k predmetu etická výchova	CD, DVD, video, počítač	učebnice, tabuľa, magnetofón, obrázkový materiál, pracovné listy	knižnica, internet, encyklopédia, Križová,O.: Prosociálna výchova ako východisko pre spolužitie
Pozitívne hodnotenie iných	Kolláriková, Z. – Pupala, B.: Predškolská a primárna pedagogika. Predškolská a elementárna pedagogika	CD, DVD, video, počítač	učebnice, tabuľa, magnetofón, obrázkový materiál, pracovné listy	knižnica, internet
Naša rodina	Roche, R. O.: Etická výchova	CD, DVD, video, počítač	učebnice, tabuľa, magnetofón, obrázkový materiál, pracovné listy	knižnica, internet, encyklopédia, Križová,O.: Prosociálna výchova ako východisko pre

				spolužitie
--	--	--	--	------------

7. Hodnotenie a klasifikácia

Hodnotenie výchov v prvom ročníku má v prvom rade funkciu pozitívne motivovať žiaka a usmerniť jeho osobnostný vývoj. Tu musí učiteľ brať ohľad na jeho schopnosti, nadanie, ambície, vynaložené úsilie. Nehodnotíme len výsledok činnosti, ale celý proces a prístup žiaka k činnostiam z hľadiska tvorivosti, uplatnenie vlastných inovatívnych nápadov, otvorenosť voči experimentovaniu, skúšanie iných, svojských riešení, cieľavedomosť snahu, spokojnosť dieťaťa s vlastným výkonom, jeho záujem o sebvýjadrovanie.

Pri hodnotení žiaka má prednosť porovnávanie jeho výkonu s predchádzajúcimi výkonmi pred porovnávaním s výkonmi iných žiakov. Snažíme sa hodnotiť pozitívne, zlá známka by mohla dieťa demotivovať, potlačiť jeho túžbu o sebvýjadrenie.

1 – Výborný

Žiak je iniciatívny a tvorivý, schopný uplatniť vlastné nápady, je otvorený voči novým podnetom, vie vyjadriť veku primerané postoje, ovláda zručnosti podľa požiadaviek ročníkových kompetencií a štandardov na vynikajúcej úrovni. Žiak dokáže veku primerane pomenúvať a interpretovať svoje zážitky z činnosti a ich výsledky, preukazuje vedomosti z danej oblasti primerane edukačným úlohám v danom ročníku, dokáže rešpektovať vlastný tvorivý výsledok a je tolerantný voči tvorivým prejavom, názorom a výkonom iných.

2 – Chváľitebný

Žiak je menej samostatný, iniciatívny a tvorivý, vie vyjadriť veku primerané postoje, s pomocou učiteľa ovláda zručnosti podľa požiadaviek ročníkových kompetencií a štandardov, na základe podnetných otázok dokáže vyjadrovať svoje názory, vedomosti a pocity. Snaží sa chyby a nedostatky odstrániť.

3 - Dobrý

Žiak realizuje edukačné úlohy priemerne alebo na nízkej úrovni, slabo prejavuje záujem a toleranciu, nerozširuje svoju flexibilitu, podlieha stereotypom a predsudkom a s veľkými ťažkosťami aplikuje získané kompetencie a poznatky. Svoje názory, vedomosti a pocity nevie vyjadriť. Nedostatky vo svojej práci nedokáže opraviť alebo odstrániť ani s pomocou učiteľa.

4 - Dostatočný

Žiak má v celistvosti, presnosti a úplnosti osvojenia požadovaných vedomostí závažné medzery. Pri vykonávaní požadovaných intelektuálnych a motorických činností je málo pohotový a má väčšie nedostatky. V uplatňovaní osvojených vedomostí a zručností pri riešení teoretických a praktických úloh sa vyskytujú závažné chyby a myslenie nie je tvorivé. Jeho ústny a písomný prejav má vážne nedostatky v správnosti, presnosti a výstižnosti. V kvalite výsledkov jeho činnosti a v grafickom prejave sa prejavujú nedostatky, grafický prejav je málo estetický. Závažné nedostatky a chyby vie žiak s pomocou učiteľa korigovať.

5 - Nedostatočný

Žiak si neosvojil vedomosti požadované učebnými osnovami celistvo, presne a úplne, má v nich závažné a značné medzery. Jeho zručnosť vykonávať požadované intelektuálne a motorické činnosti má podstatné nedostatky. V uplatňovaní osvojených vedomostí a zručností pri riešení teoretických a praktických úloh sa vyskytujú veľmi závažné chyby. Pri výklade a hodnotení javov a zákonitostí nevie svoje vedomosti uplatniť, a to ani na podnet učiteľa. Neprejavuje samostatnosť v myslení, vyskytujú sa u neho časté logické nedostatky. V ústnom a písomnom prejave má závažné nedostatky v správaní, presnosti a výstižnosti. Kvalita výsledkov jeho činností a grafický prejav sú na nízkej úrovni. Závažné nedostatky a chyby nevie opraviť ani s pomocou učiteľa.

Hodnotenie previerok a didaktických testov

100 – 90%	1
89 – 75%	2
74 – 50%	3
49 – 30%	4
29 – 0%	5

Pri určení metód a foriem hodnotenia žiaka so zdravotným znevýhodnením sa učiteľ riadi odporúčaniami CPPP a P.

Žiak, ktorý z dôvodu zdravotného znevýhodnenia postupuje podľa individuálneho vzdelávacieho programu, je hodnotený podľa individuálnych kritérií, čo má potom uvedené v doložke na vysvedčení.

Hodnotenia žiakov počas dištančného vzdelávania

Hodnotenie žiakov počas dištančného vyučovania sa podriaďuje vždy konkrétnemu usmerneniu na hodnotenie žiakov základných škôl v čase mimoriadnej situácie spôsobenej prerušením vyučovania v školách vydaným ministerstvom školstva a zároveň posúdeniu a zváženiu všetkých okolností členmi MZ spoločenskovedných predmetov.

MZ spoločenskovedných predmetov v rámci možností v danej situácii zabezpečí, aby žiaci mali možnosť dosiahnuť postačujúce portfólio podkladov na hodnotenie. Rozsah portfólia si určí učiteľ v každej triede zvlášť s prihliadnutím na individuálne možnosti jednotlivých žiakov a priebežne o ňom žiakov informuje prostredníctvom EduPage. Do portfólia sa zahŕňa najmä vypracovanie zadaných domácich úloh a odoslanie na kontrolu v určenom termíne, práca na projektoch, aktívna účasť na online hodinách.

Ak budú vytvorené podmienky na dosiahnutie tohto cieľa, žiaci budú hodnotení známkami v súlade s kritériami uvedeného hodnotenia.

Osobitosti výchovy a vzdelávania cudzincov

Deťom cudzincov, ktoré sa vzdelávajú v základných školách s vyučovacím jazykom slovenským sa zabezpečuje na odstránenie jazykovej bariéry jazykový kurz štátneho jazyka. Počas ich adaptačného obdobia (dve hodnotiace obdobia) v čase osvojovania si vyučovacieho jazyka budeme pri ich hodnotení a klasifikácii postupovať podľa metodického pokynu na hodnotenie žiakov základnej školy.

8. Obsah vzdelávania

Predmet: Etická výchova

Počet hodín v 1. ročníku: 33

Tematický celok	Výkonový štandard Žiak vie:	Obsahový štandard	Počet hodín	Prierezové témy
Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch	<ul style="list-style-type: none">- predstaviť seba i spolužiakov krátkou charakteristikou,- pomenovať dôvody pre vďačnosť, prosbu, ospravedlnenie,- podieľať sa na vytváraní pravidiel skupiny,	rodina, skupina, školská trieda pozdrav, vďačnosť, ospravedlnenie pravidlá skupiny	7	ľudské práva osobnostný a sociálny rozvoj environmentálna výchova
Prvky prosociálneho správania	<ul style="list-style-type: none">- uviesť príklady úcty k rodičom, učiteľom a spolužiakom,- vyjadriť adekvátne vďačnosť, prosbu a ospravedlnenie,- riadiť sa pravidlami skupiny,- rešpektovať spolužiakov,	úcta úcta k rodičom, učiteľom, starším ľuďom, spolužiakom prejavy úcty	7	multikultúrna výchova environmentálna výchova ochrana života a zdravia tvorba projektu a prezentačné zručnosti
Ľudská dôstojnosť	<ul style="list-style-type: none">- rozpoznať postupne rôzne vlastnosti ľudí,- uviesť vlastnosti, ktorými sa odlišuje od iných,- poukázať na dôležitosť sebaovládania v medziľudských vzťahoch,	hodnota osoby, moja hodnota, rozdiel medzi mnou a ostatným svetom ľudská osoba sebaovládanie	6	ľudské práva osobnostný a sociálny rozvoj environmentálna výchova

<p>Pozitívne hodnotenie iných</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozlíšiť medzi dobrým a zlým správaním u seba i u spolužiakov, - uviesť dobré vlastnosti spolužiakov a príslušníkov rodiny, - zahrať scénu, kde vyjadrí pochvalu spolužiakom, 	<p>vlastnosti iných osôb pozitívne vlastnosti rodinných príslušníkov, spolužiakov vyjadrenie pozitívneho hodnotenia iných negatívne správanie a jeho dôsledky</p>	<p>7</p>	<p>ochrana života a zdravia osobnostný a sociálny rozvoj environmentálna výchova</p>
<p>Naša rodina</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pomenovať rodinné vzťahy, - vysvetliť tri pravidlá vo vlastnej rodine, - uviesť príklad úctivej komunikácie v rodine, - naplánovať si konkrétnu pomoc pre členov rodiny. 	<p>rodina a jej úloha v živote človeka vzťahy medzi členmi rodiny rodinné pravidlá komunikácia pomoc v rodine</p>	<p>6</p>	<p>ochrana života a zdravia osobnostný a sociálny rozvoj tvorba projektu a prezentačné zručnosti environmentálna výchova</p>

Aktualizované: august 2022
Mgr. Erika Zvadová